

PRAMEN

MESAČNÍK MICHALOVSKÉJ PRAVOSLÁVNEJ EPARCHIE

NOVEMBER 2006

ČÍSLO 11

ROČNÍK 4

CENA 8 Sk

Pôst a modlitba v pravoslávnej Cirkvi

Modlitba a pôst v živote pravoslávneho kresťana má veľký, ničím nezameniteľný, spasiteľný význam. Svätí otcovia našej Cirkvi prirovnávajú pôst a modlitbu k dvom krídlam vtáka, ktorými sa vznáša k výšinám. V prvom rade sa pôst chápe ako telesné zdržanie sa od jedál, úplne alebo čiastočne. Samozrejme, tento pôst má význam len v spojení s láskou k Bohu a bližnému. My pravoslávni kresťania by sme mali pristupovať k pôstom zodpovedne, lebo pôst je prospesný nielen nášmu telu, ale aj našej duši. Sväté Písmo hovorí o tom, ako už prví ľudia Adam a Eva potom, čo zhršili, činili pokánia a postili sa. Už prví ľudia nachádzali v pôste zbraň pred diablom. Mali by sme sa zamyslieť v tomto pôstnom období a častejšie navštevovať bohoslužby a pripravovať sa na jeden z najkrajších sviatkov v roku, na Narodenie nášho Spasiteľa Isusa Christa. On je ten nový Adam, ktorý prichádza na tento svet, aby zvíťazil nad satanom a zachránil nás od zatratenia. Isus Christos je naša nádej, naša spása.

V posledných rokoch sa veľakrát používa slovo pôst aj v medicíne. Ale pôstom sa v Cirkvi nemyslí len na zdržanlivosť od jedla, ale aj iných pôžitkov

(alkohol, cigarety, lenivosť, ohováranie... atď). Modlitba v pôstnom období má tiež veľký význam v duchovnom napredovaní kresťana. Modlitba sa stáva skutočnou víťaznou zbraňou iba v prípade, že je skutočná, t.j. neustále sídli v srdci a tam pôsobí. Pokiaľ modlitba dosiahne želaný stupeň, „nepriatel“ útočia a nedajú dotýčať ani na chvíľku pokoj. Vtedy je modlitba o to viac dôležitejšia než všetky ostatné ochranné prostriedky v duchovnom zápase. Modlitba totiž vždy priťahuje Božiu pomoc a Jeho silou odráža nepriateľov. Svätý Ján Kojov hovorí podobne sám o sebe: „Podobám sa na človeka, ktorý sedí pod obrovským stromom a vidí, ako sa k nemu približuje množstvo nebezpečných zvierat a jedovatých hadov. Nemôže sa im všetkým postaviť a premôcť ich. Preto rýchlo vylezie na strom, a tak sa zachráni. To robím aj ja. Sedím vo svojej kélii (mníšska izba), vidím zlé myšlienky, ktoré na mňa útočia. Pretože nemám dostatok síl, utekám k Bohu a vďaka modlitbe sa zachraňujem.“

Tu, drahí veriaci, vidíme silu modlitby a pôstu. Znakom čistého pokánia je modlitba, čisté slzy, bázeň a odvrátenie sa od hriechu, zatiaľ čo jeho ovocím je svätá radosť a dobré skutky. Preto podľa tradície pravoslávnej Cirkvi školou pokánia je duchovná dielňa vzkriesenia duše a duchovného zápasu o svätú radosť, ktorú daruje Svätý Duch tým, ktorí sa vracajú k Bohu.

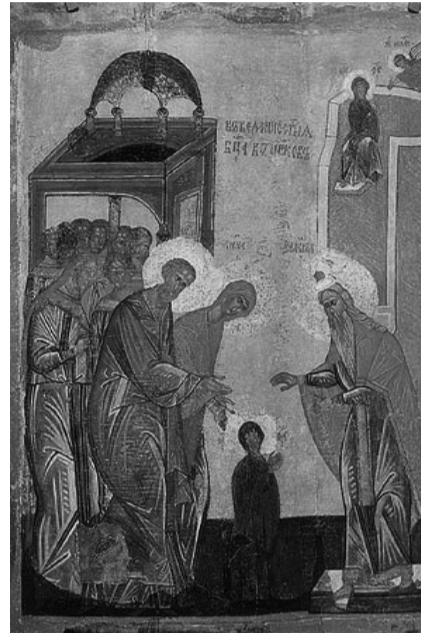
S láskou a nádejou vstúpme cez „brány pokánia“ a vykročme na „cestu spásy“ do roždestvenského pôstu, pretože teraz je „čas duchovného zápasu“, ktorý je nám na úžitok. V ňom získame silu a požehnanie do celého nášho kresťanského života, ktorý neustále smeruje k Vzkrieseniu, svetlej Pasche Christovej.

Prot. ThDr. Štefan Horkaj

Uvedenie Božej Matky do chrámu

Presvätá Bohorodička je v deň tohto sviatku uvádzaná do „svätyne svätých“ ako posvätný poklad Božej slávy. Kňaz Zachariáš prijal Prečistú na chrámových schodoch a uviedol ju do svätyne svätých. Týmto činom Zachariáš v sebe spojil dve tradície – kňazskú a prorockú. Porušil zákon, keď dovolil Márii vstúpiť za druhý záves a prijal ju ako pravú Darochraniteľnicu, ktorá obsahovala neobsiahnuteľné Slovo (stichira na večerni, hl. 1). Bola to tajomná príprava na deň, keď sa Christos stane človekom. Vybraná Deva sa pripravuje v chráme, aby sa mohla stať prečistým Spasiteľovým chrámom.

Tento sviatok sa prihovára srdcu každého otca – kresťana a matky – kresťanky. Ako vychovávame svoje deti? Staráme sa len o ich pozemské šťastie? Hlavnou starosťou pre rodičov je postaviť svoje deti na dobrú cestu životom, na takú cestu, ktorá by ich priviedla ku šťastiu. Ale nie všetci rodičia chápu, v čom spočíva „šťastie“ človeka. Pre jedných je to bezstarostný život, pre druhých čestné miesto v spoločnosti a pre všetkých je to život bez smútku a bez utrpenia. Všetky želania sú prirodzené a Bohu sa neprotivia. Ale popri tomto všetkom mnohí zabúdajú

na hlavné – byť bližšie k Bohu! Z celého srdca želali šťastie svojej dcére i rodičia Presvätej Márie, spravodliví Joachim a Anna. Ale celé toto šťastie svojej dcéry videli v tom, že bude čím bližšie k Bohu. A keď ich dcéra mala tri roky, zaviedli ju do Božieho chrámu, aby ju tam navždy zasvätili Bohu. S vierou a hlbokou láskou k Pánovi Mu dávajú svoj najcennejší Poklad – jediné, darované im v starobe, dcéru Máriu.

Drahí bratia a sestry, okrem dočasného a krátkeho pozemského života jestvuje i život iný, budúci, nekonečný, okrem potrieb telesných sú aj potreby duševné.

Prvé obdobie pozemského života Božej Matky, jej detstvo a jej cirkevná výchova nás učí, aby sme sa i my modlili k Bohu a tieto modlitby vhodne spojili s telesnou i duševnou prácou, aby sme nezanedbávali cnosti, aby sme tak mohli dosiahnuť večný život. Svätý príklad Matky Božej nás poučuje, aby sme nezanedbávali štúdium Božieho slova, aby sme sa usilovali preniknúť do zmyslu a ducha Svätého Písma. Čítanie Sv. Písma hasí duchovný smäd, lebo je napísané prorokmi a apoštolmi a slová v ňom napísané sú duchom a životom.

Božia Matka je Prebلاženou Kráľovnou, Matkou Pána nebies a zeme, radosťou anjelov, sladkosťou prorokov, slávou apoštolov, svätcov ozdoba, mučeníkov pevnosť, spravodlivých radosť, vesmíru chvála a všetkých kresťanov Pomocníčka. Modlime sa k nej neustále, aby nám v tomto našom ťažkom rozhodnutí kráčať po úzkej duchovnej ceste neustále pomáhala, aby sa prihovarila u svojho Syna, ak zídeme z vytýčenej cesty, aby nás svojimi modlitbami prinavracala na pravú cestu: cestu k životu večnému v Bohu.

o.Mgr. Peter Bačovčin

Posvätenie vodnej elektrárne

Dňa 26. septembra 2006 sa uskutočnilo posvätenie a slavnostné odovzdanie stavby malej vodnej elektrárne v Hornej Strede, okres Nové Mesto nad Váhom. Posviacku objektu, ktorý patrí Pravoslávnej akadémii vo Vilémovce (ČR), uskutočnil Jeho Blaženosť Kryštof, arcibiskup pražský, metropolita českých krajín a Slovenska, za účasti predstaviteľov Úradu metropolitnej rady pravoslávnej

cirkvi na Slovensku prot. Mgr. Ladislava Bilého, prot. Mgr. Jána Nováka, d.o. Mgr. Michala Džugana, Mgr. Ivety Starcovej, úradu Michalovskej pravoslávnej eparchie v Michalovciach prot. Mgr. Bohuslava Seniča, prot. Mgr. Vasila Bardzáka, PhD., a predstaviteľa sesterskej Pravoslávnej Akadémie na Slovensku Mgr. Róberta Ivana, PhD.

K zúčastneným sa prihovaril a ekologické dielo predstavil

autor a realizátor projektu Mgr. Roman Juriga, riaditeľ Pravoslávnej Akadémie vo Vilémovce (ČR).

Pozvanie prijali aj J.E. Mons. Ján Sokol, rímskokatolícky arcibiskup bratislavsko-trnavskej diecézy na Slovensku, riaditeľ cirkevného odboru MK SR Ján Juran, predstavitelia samosprávy zúčastnených obcí a ďalší hostia.

Róbert IVAN

Zo sveta

Vyučovanie pravoslávnej kultúry v ruských školách je problematické

(Moskva, 29. september 2006 – ENI) Zavedenie predmetu kresťanská pravoslávna kultúra do ruských škôl vyvolalo veľmi búrlivú diskusiu. Štyri oblasti Ruskej federácie zaviedli nový predmet ako povinný, ďalších jedenásť ako voliteľný. Oponenti predmetu napádajú najmä neprimeranosť takéhoto predmetu a jeho neúčinnosť v pedagogickom procese. Mnohí obviňujú pravoslávnu Cirkev aj z toho, že ideologizuje školstvo podobne, ako to urobila komunistická vláda. Zástancovia predmetu argumentujú tým, že jeho obsah nikoho neuráža a neznevažuje a jeho cieľom je poskytnúť základné vedomosti potrebné pre pochopenie ruskej kultúry.

Obnovili dialóg rímskokatolíckej a pravoslávnej cirkvi

(Moskva, 29. september 2006 – ENI) Nedávne medzinárodné stretnutie predstaviteľov pravoslávnej a rímskokatolíckej cirkvi v Belehrade ukázalo, že vzťahy medzi oboma cirkvami sa stabilizujú. Zároveň sa však na stretnutí prejavili aj pretrvávajúce problémy vo vnútri pravoslávnej Cirkvi. Ide o napätia medzi Moskvou a Konštantinopolom. Stretnutie v Belehrade je pokračovaním oficiálneho dialógu oboch cirkvi, ktorý bol prerušený v roku 2000. Príčinou prerušenia boli výhrady pravoslávnej Cirkvi voči postupu Ríma pri zriaďovaní a rozširovaní gréckokatolíckych cirkvi v krajinách bývalého východného bloku.

V Kaliningrade posvätili pravoslávnu katedrálu

(Moskva, 27. september 2006 – ENI) V niekdajšom nemeckom meste v Rusku, v Kaliningrade, vysvätili pravoslávnu katedrálu. Mesto, ktoré kedysi tvorilo súčasť východného Pruska, po skončení II. svetovej vojny pričlenili k Sovietskemu zväzu. „Tento chrám sa dnes stáva symbolom Ruska na území Kaliningradu, symbolom Ruska na jeho západných hraniciach,“ povedal pri vysvätení chrámu moskovský patriarcha Alexij II. Na slávnosti sa zúčastnil aj ruský prezident Valdimír Putin.

Pápež sa v Turecku stretne s ekumenickým patriarchom

(Istanbul, 16. október 2006 – ENI) Vatikán potvrdil, že pápež Benedikt XVI. navštívi Turecko v novembri. Podľa pozorovateľov môže táto návšteva pomôcť pri prekonávaní tisícročného rozdelenia cirkvi na rímskokatolícku a pravoslávnu. Pápežova návšteva potrvá od 28. novembra do 1. decembra. Popri hlavnom meste Ankare pôjde pápež aj do Istanbulu, ktorý kedysi niesol meno Konštantinopol a dodnes je centrom pravoslávia. Na programe je aj stretnutie pápeža s ekumenickým patriarchom Bartolomejom I.

Zo života CSOU

Poézia jesene

Poézia jesene je názov akcie, ktorá sa uskutočnila 24. októbra Cirkevnom SOU sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach. Podujatie bolo spojené so súťažou o najkrajšiu ikebana, ktorá sa už tradične opakuje a je tematicky viazaná k jednotlivým ročným obdobiam.

Tohtoročná „jesenná ikebana“ prežiarila všetkými farbami vstupný priestor školy, kde ju žiaci spoločne naaranžovali. V tejto súťaži nešlo o súťaživosť v pravom slova zmysle. Každý mal možnosť prejsť svoju originalitu a tvorivosť a vzájomne sa inšpirovať. Tradičná ikebana bola tohto roku doplnená o „jesenné obrazy prírody“ vytvorené z lístia a tráv, o tzv. „jesenné kompóty“ a „jesenné

prášky na spanie“ z gaštanov, šipok, rozmrveného suchého lístia, suchej kôry stromov a pod.

Akciu podporili aj rodičia, ktorí ochotne poskytli pre výstavu aj gigantické a okrasné plody svojich záhrad.

Mgr. Anna Raffáčová
učiteľka CSOU – organizátorka akcie

BLAHOŽELÁME

Jubileum - 70 rokov života

Brat kurátor Gustáv Majvitor, narodený 5. 9. 1936 v Michalovciach, sa dožil 70 rokov svojho života. Takmer celý život pracoval v michalovskom pivovare ako šofér a potom ako strážnik. Aktívne sa ako kurátor podieľal do roku 1968 pri Chráme sv. archanjela Michala a na výstavbe farskej budovy na Topolianskej ulici. Po roku 1968 sa aktívne účastnil na výstavbe pravoslávneho Katedrálneho chrámu sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach. V posledných rokoch ho trápi choroba, ktorá jeho aktivity brzdí, ale on sa ľahko nevzdáva a čelí jej.

Pri tomto peknom životnom jubileu sme nášho jubilanta pozdravili v chráme po sv. liturgii, na ktorej sme ďakovali spolu s ním Bohu za tento dar života a prosili sme Boha, aby mu nadelil ešte rôžky života, aby mohol pomáhať pri chráme, a priali sme mu veľa zdravia, životného elánu a Božieho požehnania. Jubilanta pozdravujeme aj v našom časopise. Na mnohaja i blahaja lita!

prot. ThDr. Štefan Horkaj

Mgr. Martina Sedlická, Lastomír

*Ako kvapka rosy na pohári vína,
trblieta sa dnešok, nálada je iná,
slávnostnejšia akási, kvetmi rozvoníava,
k tomu znej prianie šťastia, lásky, zdravia.*

Všetko najlepšie ku krásnemu výročiu narodenia prajú

manžel, deti Samko a Zojka a celá rodina

Veronika Tomková, Brezina

*Dňa 12. novembra oslávila jubilejných 75 rokov.
My jej vyprosujeme od Hospodina Boha mnoho milosti,
zdravia, šťastia a spokojnosti v kruhu svojich blízkych na Mnohaja i blahaja lita!*

Sestry s rodinami

Zo života eparchie

Posviacka nového Domu smútku na ulici Močaranskej v Michalovciach

1. novembra 2006 poobede sa slávnostne posvätil Dom smútku na Močaranskej ulici v Michalovciach, za prítomnosti duchovných a kazateľov katolíckej, gréckokatolíckej, pravoslávnej, evanjelickej a reformovanej cirkvi a za prítomnosti primátora mesta Michalovce ing. Jozefa Bobíka, zástupcov mestského úradu, poslancov, členov občianskeho združenia a veriacich všetkých cirkvi. Za pravoslávnu Cirkev sa posviacku zúčastnil správca farnosti v Michalovciach prot. ThDr. Štefan Horkaj, ktorý zastupoval d. o. prot. Mgr. Jána Hatraka, správcu farnosti v Šamudovciach. Odteraz sa tu budú veriaci a všetci občania dôstojne lúčiť s tými, ktorí nás opúšťajú. Na tento Dom smútku finančne prispeli: Mestský úrad v Michalovciach, občania z Močarianskej ulice finančne a brigádnicke svojou prácou, sponzori, a tak sa vytvorilo toto dielo k potrebné všetkých.

Každého z nás, aj keď cestujeme po rôznych svetadieloch sveta, cesta privedie do hrobu a tu na Močarianskej ulici to bude od tejto chvíle cez túto bránu Domu smútku. Tu v tomto Dome smútku sa budeme učiť umeniu opustiť tento svet, lúčiť sa s blízkymi ľuďmi a zo vzácnymi hodnotami tohoto sveta. V každom v nás žije mentalita „mať“ a „byť“. Ale treba sa nám učiť žiť a zomierať, vytušiť nový život, ktorý po smrti nasleduje.

prot. ThDr. Štefan Horkaj

Zo života CSOU

Chutne a zdravo na Cirkevnom SOU

16. október bol vyhlásený za Svetový deň zdravej výživy. Tejto tematike bol na Cirkevnom SOU sv. Cyrila a Metoda v Michalovciach venovaný 19. október 2006. Žiaci si najprv vypočuli rozhlasovú reláciu o zásadách racionálnej výživy, potom sa v priestoroch školskej jedálne uskutočnila ochutnávka zeleninových šalátov. Chutné a zdravé zeleninové šaláty pripravili žiaci odboru kuchár pod vedením majsterky odbornej výchovy p. Tomovčikovej. Žiaci si pochutnali na takých dobrotách ako kapustový šalát s pórom a kukuricou, karfiolový šalát s rajčiakmi, zelerový šalát s ovocím, banánový šalát či karotkový šalát s jablkom. Všetkým veľmi chutilo.

Mgr. Miriam Hudymáčová
učiteľka Cirkevného SOU